

Energetická závislosť Rusko či USA?

Ako zvýšiť energetickú závislosť strednej a južnej Európy na USA

USA už dlhú dobu vyvíjajú tlak na energetickú stratégiu Európskej únie. Najnovším príkladom je takzvaná Hochsteinova doktrína, ktorá sa sústreďuje predovšetkým na Balkán. Jej základ tvorí LNG terminál, ktorý by mal byť vybudovaný na chorvátskom ostrove Krk a ktorého výstavba by mala začať v polovici budúceho roka. Píše Gábor Stier.

Nepriaznivý vývoj ekonomiky USA núti Biely dom k aktívnejšiemu tlaku, v rámci ktorého sa snaží vnútiť svoje záujmy druhým aj v oblasti energetiky. Príkladom je aj doktrína zaštitená menom osobitného splnomocnenca pre toto odvetvie Amosa Hochstein, ktorej cieľom je vytlačiť Rusko za každú cenu z európskych trhov a ktorá sa momentálne sústreďuje predovšetkým na Balkán.

Táto koncepcia, ktorá sa týka aj Maďarska, je založená na drahom skvapalnenom plyne (LNG) a pod rúškom diverzifikácie by, doplnená o nemecký monopol rodiacej sa vďaka dojednania Berlína a Moskvy, postavila strednej a južnú Európu do ešte väčšia neistota závislé pozície na USA ako doteraz .

Snaha vytlačiť Rusko

USA už dlhú dobu vyvíjajú tlak na energetickú stratégiu Európskej únie. Tieto ich snahy boli aj za projektom plynovodu Nabucco, ktorý skončil neúspechom, a rovnaké uvažovanie viedlo v minulosti ik napádanie konkurenčného South Streamu. Washington znepokojoval aj plynovod Turkish Stream, ale zatiaľ čo s Bulharskom nemal z hľadiska zabránenia predchádzajúcemu ruskému projektu príliš práce, s Ankarou a Aténami sa kvôli tomu dostal do sporu a ťažko spracováva tiež odpor Ríma, ktorý má na výstavbe južnej trasy pre plyn záujem.

Teraz Washingtonu nahráva situácia v Sýrii, v ktorej dôsledku Rusko zdvojnásobí kapacitu Nord Streamu. Cieľom USA je v každom prípade vytlačiť z tohto trhu Rusko, ktoré pokrýva približne tretinu európskej spotreby zemného plynu, a následne tento priestor vyplniť vyšším exportom vlastným, alebo svojich spojencov. Prerážať cestu je poslaním Bruselu, ktorý túto koncepciu už povýšil na vlastnú stratégiu.

Biely dom nenecháva nič na náhodu, a preto začal hneď po zrušení projektu South Stream uplatňovať v južnej časti Európy svoje predstavy. Politický podklad pre to poskytuje memorandum o integrácii a diverzifikáciu regionálneho trhu so zemným plynom podpísanej v Dubrovníku približne tuctom krajín regiónu a EÚ, v rámci ktorého tieto štáty vybudujú spoločnú infraštruktúru a budú optimalizovať jej

súčasnú vyťaženosť, čiže prepojí súčasná potrubia.

Posilnenie bezpečnosti

Základ tejto stratégie tvorí LNG terminál, ktorý by mal byť vybudovaný na chorvátskom ostrove Krk a ktorého výstavba má podľa plánov začať v polovici budúceho roka. Ako sa niekoľkokrát vyjadril aj európsky komisár pre energetiku Maroš Šefčovič, bez Chorvátska projekt posilnenia energetickej bezpečnosti regiónu nemožno uskutočniť, pretože bez spomínaného terminálu sa celá oblasť môže len ťažko dostať k novým zdrojom.

Podľa slovenského politika má táto investícia význam nielen regionálny, ale aj celoeurópsky a Chorvátsko sa môže stať distribučným centrom zásobujúcim celú južnú a strednú Európu. Ako politici, tak európske médiá však pozoruhodne mlčia o tom, že sa táto koncepcia v skutočnosti spája so zvláštnym splnomocnencom pre energetiku Ministerstva zahraničných vecí USA Amos Hochstein.

Ten predstavu, ktorá má posilniť energetickú bezpečnosť celého regiónu od Chorvátska cez Maďarsko až po Ukrajinu a prepojiť ostrov Krk s terminálom v poľskom Świnoujście, prezentoval už tento rok v januári na zasadnutí Globálneho energetického centra NATO. O americkom záujme svedčí aj dlhoročné spory okolo terminálu na ostrove Krk.

Financovanie a náklady

Táto koncepcia sa totiž objavila už na začiatku tisícročia, ale odborníci v zásade spochybnili jej zmysel. Projekt nedokázal priviesť späť k životu ani vstup Chorvátska do EÚ, pretože odborné posudky nepovažovali túto koncepciu za konkurencieschopnú. Ako však píše chorvátsky denník Večernji list, geopolitické záujmy USA tieto výpočty prepísali.

Denník poukazuje na to, že Európska komisia uvoľnila už v roku 2004 4,9 milióna eur na štúdie o vplyve na životné prostredie, pričom tento rok v júli poskytla pol milióna eur na to isté, ale tentoraz priamo firme LNG Hrvatska, ktorá na rozdiel od nezávislých analytikov podporila efektívnosť projektu.

Ďalšie chorvátsky denník Jutarnji list zase zistil, že rámec na podporu projektu zabezpečilo tiež Ministerstvo zahraničných vecí USA, čím nepriamo vyvinulo tlak na EÚ. Podľa denníka s úspechom, pretože EÚ financovala vypracovanie prípravnej technickej dokumentácie aj modelov výstavby terminálu na ostrove Krk. Ako zverejnila aj chorvátska vláda, celkové náklady na túto investíciu sú odhadované približne na jednu miliardu eur, jej výkon by mal byť štyri až šesť miliárd metrov kubických ročne, z ktorých by si Chorvátsko nárokoval zhruba polovicu.

Ďalší problém

Koncepcia však vyvoláva rad ďalších otázok - predovšetkým čo sa týka ceny a zdrojov. Ako poukázal litovský časopis Geopolitika, zásoby plynu v Azerbajdžane sú už zmluvne viazané, a preto sa táto oblasť môže spoliehať len na veľkých exportérov LNG, ako je Katar, Malajzia, Indonézia, Austrália alebo Alžírsko. Na Katar pripadá štvrtina svetového vývozu LNG, však obchodným partnerom číslo jedna pre túto krajinu v Perzskom zálive nie je Európa, ale už od roku 1996 Japonsko.

Zmena by si vyžiadala investície odhadom niekoľko miliárd, navyše podľa predpovedí do roku 2023 výrazne zoslabnú aj zásoby tohto malého ropného impéria. Ďalším problémom Hochsteinova plánu je, že je v zásade založený na zásobovanie Ukrajiny, ktorá však balansuje na pokraji štátneho bankrotu a v dohľadnej dobe bude len sotva solventná.

Otázniky vyvoláva tiež vývozný potenciál USA, keďže podľa plánov by sa mala do roku 2020 zvýšiť kapacita amerických LNG terminálov až na 118 miliárd metrov kubických, čo však nedosahuje ani súčasného objemu dodávok Gazpromu do Európy. A to som nespomenul cenu, pretože americkí obchodníci dostávajú momentálne v Ázii o zhruba sto dolárov viac, než by dostávali v Európe. Geopolitický záujem je veľký pán, ale kto za neho zaplatí?

Gábor Stier

zdroj:ceskapozice.lidovky.cz

 Autor: [Peter](#)

 Vytvorené: 30/12/2015 - 8:09:00

 Upravené: 30/12/2015 - 8:39:19

 Publikované: 30/12/2015 - 8:09:00

Zobrazené:
945 krát

Vytlačené
97 krát